

## הלימה לשנת תשפ"ב- הגבר היסטוריה חמ"ד

### סמל שאלון 29381

**שימו לב: הנושאים המסומנים בוורוד הם נושאים עליהם לא תהיינה שאלות בבחינת הבגרות מועד קיץ תשפ"ב**

#### נושא 1 – הפעילות הציונית בארצות האסלאם בימי מלחמת העולם השנייה והעליות הגדולות מארצות האסלאם בשנים 1948-1967

##### **ספרי הלימוד:**

1. סעדון ח' ורפל י' (עורכים), במחתרת מארצות האסלאם – פרשיות העפלה והגנה, מכון בן צבי ומשרד החינוך, ירושלים תשנ"ז.
2. סעדון ח' (עורך), בגלוי ובסתור – העליות הגדולות מארצות האסלאם (1948-1967), מכון בן צבי, ירושלים, תש"ס.
3. צור י', "העלייה מארצות האסלאם", צמרת צ', יבלונקה ח' (עורכים), העשור הראשון תש"ח- תשי"ח, יד יצחק בן צבי, ירושלים 1997, עמודים 57-82.

##### **רשימת הנושאים:**

##### **1. סקירות כלליות:**

- א. השפעות מלחמת העולם השנייה על היהודים בארצות האסלאם.
- ב. ההגנה וההעפלה מארצות האסלאם.
- ג. יחס המוסדות הציוניים ליהודי ארצות האסלאם בזמן מלחמת העולם השנייה.
- ד. מגמות יסוד ודפוסי עלייה בשנים 1948-1967.

##### **2. עירק:**

- א. יהודי עירק בתקופת מלחמות העולם השנייה, והקשרים בין יהודי עירק ליישוב היהודי בארץ ישראל.
- ב. קווים לפעילות הציונית בעירק בשנים 1942-1945: בניית התנועה החלוצית, עלייה והעפלה, ארגון ההגנה, פעילות השליחים מארץ ישראל בעירק.
- ג. 'חוק הוויתור על נתינות' (1950), מניעים והשפעות.
- ד. העלייה ההמונית בשנים 1948-1951, מבצע 'עזרא ונחמיה': מעלייה לגירוש.

### 3. סוריה ולבנון:<sup>1</sup>

- א. סקירה כללית – העלייה מסוריה משנות ה-20 עד שנות ה-40.
- ב. העלייה וההעפלה בזמן מלחמת העולם השנייה.
- ג. עליית האלף – 1945.
- ד. העלייה החשאית מסוריה ולבנון.

### 4. לוב:

- א. הפעילות הציונית בימי מלחמת העולם השנייה והמפגש בין חיילי הבריגדה ליהודי לוב.
- ב. פרעות 1945 והשפעתן על יהודי לוב, העלייה הבלתי לגאלית.
- ג. העלייה מלוב משנת 1949 עד שנות ה-50: ההכנות האירגון וההכשרות.

### 5. מצרים:

- א. הפעילות הציונית במצרים בשנות ה-30 וה-40 והעלייה הבלתי לגאלית ממלחמת העולם השנייה עד קום המדינה.
- ב. היציאה החשאית ממצרים בשנות ה-50 וה-60.

### 6. איראן:

- א. פליטים יהודים באיראן בזמן מלחמת העולם השנייה. סיוע השליחים מא"י ופעילותם הציונית בקרב יהודי איראן.
- ב. 'מבצע כורש' – העלייה מאיראן בראשית ימי המדינה.

### 7. צפון אפריקה:

- א. ההעפלה מתקופת מלחמת העולם השנייה עד קום המדינה.
- ב. 'העלייה המבוקרת' ממרוקו לישראל בשנים 1949-1956.
- ג. 'העלייה החשאית' ממרוקו בשנים 1956-1967.
- ד. 'העלייה החופשית' מתוניסיה לישראל.

### 8. תימן:

- א. עליית יהודי תימן בתקופת מלחמת העולם השנייה.
- ב. מבצע 'על כנפי נשרים': הלבטים, המשא ומתן עם שלטונות תימן, ההכנות למבצע ושלבי המבצע.

<sup>1</sup> במועד זה לא תהיינה שאלות על הפרקים המסומנים בוורוד.

## נושא 2 - מפגש תרבויות בין יהדות לאסלאם בימי הביניים

### ספרי הלימוד:

ד"ר מרים פרנקל (עורכת), מעיל תשבץ – מפגש בין יהדות לאסלאם בימי הביניים, הוצאת מעלות.

### נושא הלימוד:

1. הגניזה הקהירית – פרק המבוא

2. בין אסלאם ליהדות – פרק 1.

3. יצירת עולם חדש – פרק 2.

4. להיות מיעוט יהודי בעולם מוסלמי – פרק 3.

5. על מרחב וזמן – פרק 4.

6. על כלכלה ועסקים – פרק 5.

7. היבדלות ופתיחות בחיי המשפט – פרק 6.<sup>2</sup>

8. לשונות היהודים גשר וגדר פרק 7

9. פילוסופיה יהודית בעולם האסלאם – פרק 10.

10. אומנות יהודית בארצות האסלאם – פרק 12.

---

<sup>2</sup> במועד זה לא תהיינה שאלות על הפרקים המסומנים בוורוד.

### נושא 3 – קהילת יהודי קרקוב בתקופת השואה

#### ספרי הלימוד:

1. קראי פליציה, **פנים רבות לגבורה – קהילת קרקוב בתקופת הכיבוש הנאצי**, הוצאת בית הספר המרכזי להוראת השואה, יד ושם, ירושלים, 2002.
2. ד"ר חוי דרייפוס, **יהדות קרקוב בין שתי מלחמות העולם**, הרצאה מצולמת, אתר תולדות: <http://toldotofakim.cet.ac.il/ShowItem.aspx?ItemID=cfb31248-a85d-426d-9fb1-24969539ae3d&lang=HEB>
3. מלצר עמנואל, "המערך הפוליטי של יהודי קרקוב בין שתי מלחמות העולם", ריינר אלחנן (ע), **קרקא, קז'ימייז', קרקוב**, המכון לחקר התפוצות, אוניברסיטת תל אביב, 2001, עמ' 209-215.
4. יעל פלד (מרגולין), **קרקוב היהודית 1939 - 1943: עמידה, מחתרת, מאבק**, הוצאת הקיבוץ המאוחד ובית לוחמי הגטאות, 1993, עמודים 15-34.
5. חומר רקע על מחנה פלשוב מתוך אתר 'יד ושם':

[http://www.yadvashem.org/pdf.%201873-odot\\_pdf/Microsoft%20Word%20http://www.yadvashem.org](http://www.yadvashem.org/pdf.%201873-odot_pdf/Microsoft%20Word%20http://www.yadvashem.org)

6. באומל, יהודית תידור, "רוחקה ושתי הרבקות: מנהיגות קבוצת ה"צנרשאפט" בפלשוב", רוני, אביהו וכוכבי, יהויקים (ע), **גוף שלישי יחיד: ביוגרפיות של חברי תנועות נוער בתקופת השואה**, יד יערי בית לוחמי הגטאות 1995, כרך ב, עמודים 133 – 159.

<http://lib.cet.ac.il/Pages/item.asp?item=20973>

#### נושאי הלימוד:

1. **קהילת קרקוב עד מלחמת העולם השנייה<sup>3</sup>:**
  - א. **יהודי קרקוב בימי הביניים.**
  - ב. קהילת קרקוב במאה ה-19.
  - ג. קהילת קרקוב בין שתי מלחמות העולם.
2. **המדיניות הנאצית כלפי יהודי קרקוב עד הקמת הגטו:**
  - א. אירועי המלחמה, השלטון הגרמני ומעשי הטרור.
  - ב. מדיניות הנאצים כלפי היהודים וכלפי הפולנים.
  - ג. הקמת היודנראט ותפקידיו.
  - ד. דרכי ההתמודדות של היהודים עד הקמת הגטו בעיר קרקוב.
3. **גטו קרקוב עד תחילת ביצוע 'הפתרון הסופי':**
  - א. הקמת הגטו – מטרות גרמניות, מקומו ואוכלוסייתו.
  - ב. דפוסי הפעולה של היודנראט בגטו קרקוב.
  - ג. **ההתמודדות היהודית עם בעיות הקיום.**

<sup>3</sup> יש ללמוד נושא זה על פי הרצאת ד"ר חוי דרייפוס, מאמרה של פלד, מאמרו של עמנואל מלצר ועל פי ההקדמה בספרה של פליציה קראי.

ד. פעילות תנועות הנוער.

**4. גטו קרקוב בתקופת 'הפתרון הסופי':**

א. המפנה בתולדות הגטו – הגירוש הגדול ביוני 1942.

ב. התמודדות תושבי הגטו עם אימת התקופה בשלבים הראשונים.

ג. שלבים ב'פתרון הסופי' של יהודי קרקוב.

**5. המאבק המחתרתי וחיסול הגטו:**

א. ההתארגנות המחתרתית של תנועות הנוער בגטו.

ב. קשייה ולבטיה של הפעילות המחתרתית עד גירוש אוקטובר 1942.

ג. הפעילות המחתרתית נגד הגרמנים.

ד. חיסול גטו קרקוב. והמעבר לפלשוב<sup>4</sup>.

---

<sup>4</sup> יש ללמוד פרק זה גם על פי המאמרים: חומרקע מחנה פלשוב- יד ושם, רוחקה ושתי הרבקות- ד"ר באומל.

## נושא 4 – מלחמת העצמאות

### ספרי הלימוד:

1. גלבר יואב, קוממיות ונכבה – ישראל הפלסטינים ומדינות ערב, 1948, הוצאת דביר, 2004. (פרקים 4-9, 11-13, 16, סיכום).
2. גולני מוטי, ציון בציונות: המדיניות הציונית בשאלת ירושלים 1937-1949, האוניברסיטה המשודרת, 1992.
3. פעיל מאיר, עצמאות תש"ח-תש"ט, האוניברסיטה המשודרת, 1990.
4. צחור זאב, החזון והחשבון: בן גוריון בין אידיאולוגיה לפוליטיקה, ספריית הפועלים, 1993. הפרק על 'הכרעה על הקמת המדינה', עמודים 183-194.

### נושאי הלימוד:

#### מבוא:

- א. מלחמת העצמאות – מתי החלה ומה היו הגורמים למלחמה.
- ב. מהלכי המלחמה העיקריים ויחסי הכוחות הצבאיים.

#### 1. המלחמה בין היישוב היהודי לערביי ארץ ישראל:

- א. משבר ארבעת החודשים הראשונים.
- ב. תכנית ד' והניצחון על ערביי ארץ ישראל.

#### 2. ההכרזה על הקמת מדינת ישראל:

- א. המצב המדיני-פוליטי, הצבאי והאזרחי של היישוב היהודי ערב ההחלטה.
- ב. ישיבת מנהלת העם ב-12 במאי 1948 – ההחלטה להכריז על הקמת מדינת ישראל (סיכויים וסיכונים).

#### 3. המלחמה בין צה"ל ובין צבאות מדינות ערב:

- א. פלישת הצבאות הערביים לארץ ישראל.
- ב. ההפוגה הראשונה וקרבות עשרת הימים.

#### 4. ניצחון ישראל במלחמה והסכמי שביתת הנשק:

א. היוזמות והניצחונות בנגב ובגליל

ב. מבצע 'חורב'

ג. סיום המלחמה.

ד. הסכמי שביתת הנשק. ההצעה: להפוך את הסעיף לכללי כמו בהיסטוריה ב ללא פרטי ההסכמים.<sup>5</sup>

#### 5. בעיית הפליטים הפלסטינים:

<sup>5</sup> במועד זה לא תהיינה שאלות על הפרקים המסומנים בוורוד.

א. הסיבות לבריחת ערביי ארץ ישראל במהלך המלחמה.

ב. מדיניות מדינות ערב וישראל לגבי שיבת הפליטים.

ג. ראשית תופעת ההסתננות.

## 6. המדיניות הציונית בשאלת ירושלים 1948-1973:<sup>6</sup>

א. שאלת ירושלים בתקופת המאבק להקמת מדינה יהודית עצמאית בשנים 1945-1947:

1. מעמד ירושלים בהצעותיהם המדיניות של בריטניה ושל ארה"ב בשנים 1945-1946.

2. ירושלים בדיוני האו"ם בשאלת א"י.

3. הפעילות הציונית באו"ם סביב ירושלים

4. משמעות מעמדה של ירושלים לפי החלטת האו"ם מכ"ט בנובמבר 1947.

ב. ירושלים במלחמת העצמאות, החלק הראשון – מ-30 בנובמבר 1947 עד 14 במאי 1948.

1. הפעילות המדינית בשאלת ירושלים עד מאי 1948

2. המדיניות והפעולות הבריטיות בשאלת ירושלים עד סיום המנדט

3. התגובות של הנהגת היישוב לאירועים בירושלים וביטויי מעורבותו של בן גוריון בירושלים

4. המפנה במערכה על ירושלים, אפריל-מאי 1948

5. המערכה בירושלים – הקרב אל העיר והקרב על העיר

ג. ירושלים במלחמת העצמאות, החלק השני – מ-15 במאי 1948 עד הסכם שביתת הנשק עם ירדן

1. פרק גישור<sup>7</sup>: המערכה עד ההפוגה הראשונה

2. הלחצים המדיניים שהופעלו על ממשלת ישראל בשאלת ירושלים.

3. חלוקת ירושלים בהסכם שביתת הנשק עם ירדן

4. ירושלים – בירת מדינת ישראל.

<sup>6</sup> יש ללמוד נושא זה גם מספרו של מוטי גולני.

<sup>7</sup> יש ללמוד נושא זה כמבוא לפרקים הבאים, אך לא תהיינה שאלות ישירות על נושא זה.

לבטים ומגמות בעידן האמנציפציה

**ספר הלימוד:**

אטקס עמנואל (עורך), אל מול עולם חדש – לבטים ומגמות בעידן האמנציפציה, הוצאת מעלות.

**נושאי הלימוד:**

1. הקדמה (עמ' 1-3).

2. התמורות ביחס החברה האירופאית אל היהודים - פרק המבוא.

3. יהודי החצר על סף תקופה חדשה - פרק 1.

4. תנועת ההשכלה היהודית – פרק 2.

5. הרפורמה והתגובה האורתודוקסית – פרק 3.

6. ביטויים רעיוניים של ההשכלה והרפורמה – פרק 4.

7. יהודי תוניסיה<sup>8</sup> – סיפור תרבות – פרק 5

8. רבני המזרח מול המודרנה – פרק 6.

9. מוריץ אופנהיים – פרק 8.

10. מאמנציפציה של היהודים ללאומיות יהודית – פרק 10

---

<sup>8</sup> במועד זה לא תהיינה שאלות על הפרקים המסומנים בוורוד.



**ספר הלימוד:**

פלורסהיים יונינה, **תולדות ארצות הברית: חזון, משברים וצמיחה**, הוצאת מרכז זלמן שז"ר.

**נושאי הלימוד:**

**1. הקמת ארה"ב – צמיחת האומה האמריקנית ועיצובה: [הקדמה, פרקים 1, 2, 3]**

- א. הסיבות להגירה לאמריקה הצפונית, מאפייני המהגרים, מושבות הצפון, המרכז והדרום ומאפייניהן.
- ב. תהליכי אמריקניזציה שעברו על המהגרים בארצות הברית – כור היתוך, טמיעה ופלורליזם תרבותי.
- ג. תפיסת הספר ועיצוב החברה האמריקנית על פי פדריק ג'קסון טרנר, והביקורת כלפיה.<sup>9</sup> [נספח לפרק

[3]

**2. עקרונות היסוד של הדמוקרטיה האמריקנית ומבנה המשטר: [פרקים 4,5]**

- א. הכרזת העצמאות והחוקה האמריקנית.
- ב. מוסדות השלטון הפדרלי ודרכי פעולתם בהתאם לחוקה.

**3. מוקדי הכוח המשפיעים על הממשל הפדרלי והמקומי:**

- א. קהילת ההון והתעשייה.
- ב. קבוצות לחץ חברתיות
- ג. המפלגות
- ד. תקשורת ודעת הקהל.

**4. הדמוקרטיה האמריקנית במבחן הזמן – משברים ודרכי התמודדות: [פרקים 7,8,9]**

- א. גורמי יסוד למלחמת האזרחים ודרכי השיקום החוקתיים, הכלכליים והחברתיים. [פרק 7]
- ב. תופעת המקרתיזם: גורמיה, ביטוייה והשפעותיה על החברה האמריקנית. [פרק 9]
- ג. מאבק השחורים למען שוויון זכויות במאה ה-20. [פרק 8]
- ד. פרשת ווטרגייט. [פרק 9]

**5. הקפיטליזם האמריקני מסוף המאה ה-19: [פרקים 11, 12, 13, 14, 15]**

- א. מאפייני הקפיטליזם, גילוייו והשלכותיו הכלכליות, החברתיות והפוליטיות משלהי המאה ה-19 ועד למלחמת העולם הראשונה, התנועה הפרוגרסיבית ותיקונה. [פרקים 11,13]
- ב. 'השיבה לנורמליות' בשנות ה-20, והמשבר הכלכלי הגדול. [פרק 14]
- ג. **פרק גישור<sup>10</sup>: ה'ניו דיל' – מטרות ודרכי יישום, הערכה ביקורתית – ה'ניו דיל' – המשך או מהפכה?**
- ד. **ארצות הברית כחברת השפע – בעיות ודרכי התמודדות. [פרק 15]**

<sup>9</sup> במועד זה לא תהיינה שאלות על הפרקים המסומנים בוורוד.

<sup>10</sup> יש ללמוד נושא זה כמבוא לפרקים הבאים, אך לא תהיינה שאלות ישירות על נושא זה.

**6. פרק גישור<sup>11</sup>: מדיניות החוץ של ארה"ב עד תום מלחמת העולם השנייה [פרקים 16, 17, 18, 19]**

- א. התפיסה הבדלנית על פי תפיסותיהם של ג' ושינגטון וג' מונרו.
- ב. האימפריאליזם האמריקני בשלהי המאה ה-19 ותחילת המאה ה-20. גורמים וגילויים מרכזיים.
- ג. מבדלנות ומעורבות: גורמי הצטרפות של ארה"ב למלחמת העולם הראשונה, חזון הסדר העולמי החדש של וילסון בוועידת השלום.
- ד. מגמות מרכזיות במדיניות החוץ של ארה"ב בין שתי המלחמות העולם.
- ה. מבדלנות למעורבות: גורמי הצטרפות ארה"ב למלחמת העולם השנייה.

**7. ארצות הברית כמעצמת על במחצית השנייה של המאה ה-20: [פרקים 20, 21, 22, 23, אחרית דבר]**

- א. קץ הבדלנות האמריקנית בעידן 'המלחמה הקרה'. מדיניות ארה"ב לבלימת הקומוניזם באירופה (דוקטרינת טרומן, תכנית מרשל, משבר ברלין והקמת נאט"ו).
- ב. הניסיונות של ארה"ב לבלום את ההתפשטות הקומוניסטית ביבשת אסיה וביבשת אמריקה (קוריאה, קובה, ויטנאם).

ג. ממרוץ חימוש גרעיני לדטנט: השינויים בתפיסת המעורבות האמריקאית

ד. מעורבות ארה"ב בסכסוכים בעולם: מלחמת המפרץ, קוסובו.

ה. מעורבות ארה"ב בשמירה על זכויות אדם בעולם.

ו. התייצבות ארה"ב בראש המאבק בטרור הבינלאומי.

<sup>11</sup> יש ללמוד נושא זה כמבוא לפרקים הבאים, אך לא תהיינה שאלות ישירות על נושא זה.

## נושא 7 - יפן המודרנית

### ספר הלימוד:

בן עמי שילוני, **יפן המודרנית – תרבות, היסטוריה, שוקן**, תל אביב, 1997.

### הפרקים המחייבים:

1. המערב פותח את שערי יפן (ארצות הברית משגרת שייטת ליפן; הסכם קנגאוה ופתיחת שערי יפן, הריס משלים את פתיחת יפן, יפן מהדקת את קשריה עם המערב) – פרק 2.
2. הרסטורציה של מייג'י ('החזרת השלטון הקיסרי' ו'שבועת חמשת הסעיפים') – פרק 3.
3. מחברה פיאודלית למדינה ריכוזית (הצבא החדש) – פרק 4.
4. הלימוד מן המערב (השאיפה ללמוד מן המערב, משלחת איוקורה: לימוד המערב מכלי ראשון, כישלון הנצרות וטיפול השינטו, הדת אינה בולמת מודרניזציה) – פרק 5.
5. החינוך מחדש (חינוך חובה ובית ספר יסודי, חינוך תיכוני גבוה) <sup>12</sup> – פרק 6
6. רפורמה אגררית וראשית התיעוש – פרק 7.
7. משבר, מרידות ודרישה לדמוקרטיה (הדרישה לדמוקרטיה והקמת מפלגות) – פרק 8.
8. מלחמת סין-יפן וסיפוח טיוואן – פרק 10.
9. מלחמת רוסיה-יפן וסיפוח קוריאה – פרק 11.
10. יפן במלחמת העולם הראשונה – פרק 13.
11. משטר ותרבות בשנות ה-20 – פרק 14
12. פייסנות כלפי המערב ותוקפנות כלפי סין – פרק 15.
13. טרור וניסיונות הפיכה – פרק 16
14. מלחמת סין-יפן השנייה (מלחמת העולם השנייה במזרח אסיה, הכנעת יפן והכיבוש האמריקני, יפן בצל 'המלחמה הקרה', הזינוק הכלכלי של יפן ברבע האחרון של המאה ה-20 - פרקים 17-21).
15. שינוי חברתי – פרק 22
16. יפן בסוף המאה ה-20 – פרק 24

<sup>12</sup> במועד זה לא תהיינה שאלות על הפרקים המסומנים בוורוד.

## נושא 8 – סין המודרנית

### ספר הלימוד:

אהרון שי, ממלחמת האופיום עד יורשי מאו, זמורה-ביתן, תל אביב, 1990.

### נושאי הלימוד:

#### 1. בעיות הפנים והחוץ של הקיסרות הסינית ונפילתה:

- א. גורמים וביטויים של האימפריאליזם בסין עד תחילת המאה ה-20: מלחמות האופיום ותוצאותיהן, מאפייני החדירה המערבית לסין, מלחמת סין-יפן והאימפריאליזם היפני בסין.
- ב. ההתמודדות עם אתגר המערב ועם המודרניזם – מרד הטאי-פינג, התגובה הקיסרית, רפורמות 'מאה הימים', מרד הבוקסרים ותוצאותיו.
- ג. עלייתה של התנועה הלאומית הסינית בהנהגת סון יאט-סן, המהפכה הסינית ונפילת הקיסרות.

#### 2. ראשית הרפובליקה הסינית והמהלכים לאיחודה של סין בשנות ה-20:

- א. סין במלחמת העולם הראשונה – חולשת ממשל יואן שה-קאי (1912-1916), הקרע עם סון יאט-סן והתנועה הלאומית.
- ב. השתתפות סין במלחמת העולם הראשונה, הסכמי השלום בפריז והשפעותיהם.
- ג. מאבק צ'אנג קאי שק והגואמינטנג (התנועה הלאומית באילי המלחמה לאיחודה של סין).<sup>13</sup>

#### 3. סין בשנות ה-30: עלייתה של המפלגה הקומוניסטית הסינית, המאבק בין הממשל הרפובליקני הלאומי לבין הקומוניסטים והתוקפנות היפנית בשטחי סין:

- א. המחלוקת בענייני פנים וחוץ בין הקומוניסטים בהנהגת מאו צה טונג ובין הממשלה הלאומית בהנהגת צ'אנג קאי שק.
- ב. המאבק בין צ'אנג קאי שק ובין הסובייט הקומוניסטי בגיאנסי הנהגת מאו צה טונג.
- ג. 'המסע הארוך' 1934-1935, והקמת הבסיס בחבל שנסי, עיצוב האידיאולוגיה הקומוניסטית ה'פטריוטית' של מאו.
- ד. המאבק ביפן – עמדות צ'אנג קאי שק והקומוניסטים, הקמת החזית בין הכוחות הלאומיים ובין הקומוניסטים ב-1937, והמאבק נגד יפן.

#### 4. סין במלחמת העולם השנייה:

- א. המאבק של סין ביפן במלחמת העולם השנייה.
- ב. מעורבות המעצמות בסין במלחמה, וקריסת האימפריאליזם במערבי בסין.
- ג. המאבק הפנימי הפוליטי בין צ'אנג קאי שק ומאו צה טונג בצל המלחמה.

#### 5. המאבק על השלטון בסין בסוף שנות ה-40 והקמת סין הקומוניסטית:

- א. ההתעצמות הקומוניסטית ערב מלחמת האזרחים מול חולשת משטרו של צ'אנג קאי שק

<sup>13</sup> במועד זה לא תהיינה שאלות על הפרקים המסומנים בוורוד.

- ב. המעורבות של ארצות ברית ושל ברית המועצות במלחמת האזרחים בסינית.  
→ מלחמת האזרחים 1945-1949 – השלבים, התוצאות והגורמים לניצחון הקומוניסטים.

**6. בניית משטר, כלכלה וחברה בסין הקומוניסטית בשנות ה-50 וה-60:**

- א. דפוסי המשטר הקומוניסטי בסין בתחילת דרכו, וביסוסו בעזרת ברית המועצות.  
ב. הקומוניזם של מאו צה טונג – "הקפיצה הגדולה קדימה" ו"המהפכה התרבותית".  
ג. מדיניות החוץ של סין בשנות ה-50 וה-60: סין במלחמת קוריאה, סין ו"העולם השלישי", הקרע האידיאולוגי עם ברית המועצות והעוינות המהפכנית למערב.  
ד. הפתיחות למערב משנות ה-70 ומשמעויותיה הכלכליות

**7. סין ברבע האחרון של המאה ה-20:**

- א. פוסט-מאואיזם והפתיחות למערב החל משנות השבעים.  
ב. סין בשנות ה-80, בהנהגת דנג סיא-פינג – מדיניות המודרניזציה ("המהפכה השנייה").  
ג. השפעת השינויים בגוש הקומוניסטי על סין לקראת תום המאה ה-20; התקוממות הסטודנטים ואירועי כיכר טיין-אן – מן.

# יחידת היסטוריוגרפית לנבחני משנה בחמ"ד

## סמל שאלון 29382

הנושא: העלייה הגדולה בשנות החמישים ותהליכי קליטת העולים בארץ ישראל

בביבליוגרפיה:

1. אניטה שפירא, ככל עם ועם: ישראל 1881-2000. ירושלים: מרכז זלמן שזר לתולדות ישראל 2014, פרק עשירי-

העלייה הגדולה, עמודים 205-228: [פרק עשירי - העלייה הגדולה](#)

2. חנה יבלונקה, "עולי אירופה ותודעת השואה", העשור הראשון תש"ח-תשי"ח, יד בן צבי 1997, עמודים 41-56

[עולי אירופה ותודעת השואה](#)

3. אורית רוזין, "תנאים של סלידה: היגיינה והורות של עולים מארצות האסלאם בעיני ותיקים בשנות

[החמישים](#)", עיונים בתקומת ישראל 12, 2002, עמודים 195-238

4. ירון צור, "אימת הקרנבל - 'המרוקנים' והתמורה בבעיה העדתית בישראל הצעירה", אלפיים 19 (2000), עמ'

126-164: [אימת הקרנבל](#)

5. דבורה הכהן, [התכנית ל'קליטה ישירה' של העלייה ההמונית בשנות החמישים ותוצאותיה](#), עיונים בתקומת

ישראל 1, 1991, עמ' 359-378